

HET BEELD VAN KEIZER KAREL IN HET BRUGS GRUUTHUSEMUSEUM

In het Gruuthusennummer van *West-Vlaanderen* (6e jg., 1957, blz. 1-56), dat o.l.v. Dr. A. Janssens de Bisthoven tot stand kwam, werden ook enkele lijnen gewijd aan het borstbeeld van Keizer Karel, „het vedetevoorwerp van het museum” (blz. 21).

Op de verkoop Böhm als borstbeeld van Filips de Schone verworven, werd het door de heer Alfred van de Walle in de bestuursvergadering van 6 maart 1882 aan de Société Archéologique te Brugge geschonken. Enkele jaren later herkende H. Hymans in de voorgestelde persoon de jonge Keizer Karel, en schreef het werk toe aan de bekende Renaissancemeester Conrat Meijt (1). Door latere kunsthistorici werd deze toeschrijving, zij het enigszins schoorvoetend en bij gebrek aan iets beters, bijgetreden. Dit was zo bij G. Troescher, die het werk omstreeks 1517 dateerde (2), bij J. Duverger, die het beeld rond 1522 plaatste wegens de gelijkenis die het vertoont met het gedateerde beeld van Karel V te Middelburg (3), en ook bij A. Janssens de Bisthoven die als datum van ontstaan ca. 1520 voorstelde (4).

In het laatste artikel wordt gezegd dat de brede houten hoed, waarmee het terra-cotta beeld bedekt is, en de polychromie modern zijn. Troescher aanziet de hoed als waarschiijnlijk oud. Bij Hymans worden hals, hoofd en hoed als oorspronkelijk bestempeld, borst en schouders daarentegen als recent. Welke gedeelten van het beeld zijn nu eigenlijk oorspronkelijk? Het antwoord op die vraag kunnen we vinden in het derde verslagboek van de Société Archéologique dat loopt over de jaren 1896-1904. In de bestuursvergadering van 6 februari 1902

-
1. H. HYMANS, *Un buste inédit de Charles-Quint*, in *Gazette des Beaux-Arts*, X, 2 (1888), blz. 495-500.
 2. G. TROESCHER, *Conrat Meit von Worms. Ein Rheinischer Bildhauer der Renaissance*, Freiburg i. Brg., 1927.
 3. J. DUVERGER, *Conrat Meijt (ca. 1480-1551)*, blz. 47. Uitg. Kon. Belg. Ac., Afd. Sch. K., Verhandelingen, 2e reeks, V, 2.
 4. A. JANSSENS DE BISTHOVEN, *Beeldhouw- en meubelkunst*, in *West-Vlaanderen*, VI, 1957, blz. 21.



Cl. tijds. „West-Vlaanderen”

Borstbeeld van Keizer Karel
(Brugge, Gruuthusemuseum)



Cl. kat. „Eeuw VI. Primitieven”

Profetenkonsole van de gevel van het stadhuis te Brugge
(Brugge, Gruuthusemuseum)

leest J. Colens, de sekretaris van het genootschap, een uitvoerig antwoord voor op enkele vragen die door het stadsbestuur nopens beschadigingen aan het bewuste beeld gesteld waren.

Door dit verslag van Colens weten we dat van het beeld maar hals, hoofd en hoed bewaard waren gebleven; de hoed, die wegens de opstelling van het beeld in openlucht met een laagje lood bedekt was, was van in 't begin voorzien, zoals blijkt uit de platte beëindiging van het hoofd. Daar het beeld in zijn beschadigde toestand niet kon opgesteld worden, besloot men het in 1882 bij te werken. Daartoe deed men beroep op de beeldhouwer E. Derre, die de borst en de schouders maakte (5), en op de kunst schilder Leegenhoeck die het geheel beschilderde (6). Dat beeldhouwer Pickery toen de hoed zou gemaakt hebben, blijkt een legende te zijn.

In 1895 had conservator Naert het beeld gefotografeerd; tijdens het verplaatsen ervan kwam het hoofd los van de romp zodat de h. Noë een restauratie diende uit te voeren. Dit ongeluk was dus niet gebeurd tijdens het afgieten van het beeld, zoals men geïnsinueerd had; ten andere, aan niemand had men ooit toelating gegeven, een afgietsel van het borstbeeld te nemen.

L. DEVLIEGHER

DE GEESTELIJKHEID VAN DUDZELE IN DE XVI^e EEUW

Op het Rijksarchief te Brugge worden enkele kerk- en één disrekening van Dudzele bewaard, die dagtekenen van vóór het Calvinistisch bewind in het Brugse Vrije (1). Dit bewind duurde van 1578 tot 1584. Deze rekeningen geven de kerkelijke toestand van de parochie weer vóór de toepassing alhier van de dekreten van het Concilie van Trente (1545-1563), dat grote veranderingen bracht in de kerkelijke inrichting.

5. Rekening van Derre (22.10.1882) : „De buste van Philippe-le-Beau vernieuwd fr. 35”.

6. Rekening van Leegenhoeck (26. 2-3. 3. 1883) : „Herstellen van het borstbeeld van Philippus den Schonen fr. 14.19.”

1) Rijksarchief te Brugge. Brugse Vrije, reg. nr 11993 (kerkrekeningen van Dudzele uit de XVI^e eeuw) en nr 11994 (Disrekening van 1570).